

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2023-03-06

Närvarande: F.d. justitierådet Martin Borgeke samt justitieråden Leif Gäverth och Eric M. Runesson

Auktorisationssystem för elektronisk identifiering och för digital post

Enligt en lagrådsremiss den 9 februari 2023 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post,
2. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,

3. lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter,
4. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
5. lag om ändring i kommunallagen (2017:725).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Johanna Wasteson Lundberg, biträdd av kanslirådet Sofia Knapp.

Förslagen föranleder följande yttrande.

I lagrådsremissen föreslås att valfrihetssystem enligt lagen (2013:311) om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering ska ersättas av auktorisationssystem för sådana tjänster. Regleringen ska även utvidgas till att omfatta digital post.

Det föreslås bl.a. att en särskild myndighet ska tillhandahålla auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post. Offentliga aktörer ska få använda tjänsterna i auktorisationssystemen för sina digitala tjänster. Och enskilda ska få välja vilken leverantör som ska utföra tjänsten för deras räkning.

Förslaget syftar till att ge alla utförare av offentligt finansierad verksamhet möjlighet att på lika villkor erbjuda service med hjälp av digitala tjänster.

De nya reglerna föreslås gälla från och med den 1 januari 2024.

Lagrådet har inga invändningar mot förslaget i stort, men har synpunkter på vissa delar av förslaget till den nya lagen om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post.

Förslaget till lag om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post

2 §

I denna paragraf och i de två följande paragraferna finns förklaringar till ord och uttryck i lagen. Lagrådet föreslår att det i var och en av paragraferna, till undvikande av missförstånd, sägs att definitionerna gäller vid tillämpning av just den här lagen.

I 2 § definieras begreppet auktorisationssystem. Bl.a. sägs att ett auktorisationssystem är ett system där den myndighet som tillhandahåller systemet godkänner att leverantörer av tjänster för elektronisk identifiering av enskilda eller för digital post får ingå ett avtal inom systemet och ingår avtal med leverantörerna om utförande av sådana tjänster.

Eftersom det ska röra sig om individuella avtal med de olika leverantörerna är det bättre att skriva "... ingår avtal med den godkände (enskilde) leverantören om utförande ..."

3 §

I paragrafen anges i första stycket vad som (i denna lag) avses med elektronisk identifiering. I andra stycket förklaras vad som (i denna lag) förstås med digital post.

Som Lagrådet har anfört i några yttranden under senare tid borde – för läsbarhetens skull – det fullständiga namnet på den EU-förordning som det hänvisas till anges i en fotnot och inte belasta själva lagtexten.

4 §

Den primära definitionen i den här paragrafen avser vad som (i lagen) menas med offentlig aktör. En offentlig aktör kan – vid sidan

av exempelvis statliga och kommunala myndigheter – enligt första stycket p. 3 vara bl.a. ett offentligt styrt organ. Vad som avses med ett offentligt styrt organ anges i paragrafens andra stycke.

Som bestämmelsen är utformad med en "huvuddefinition" och en "underdefinition" är den aningen svår att ta till sig. Det bör övervägas om det inte vore en fördel att bryta loss p. 3 från första stycket och lägga det som sägs där i andra stycket, som kan inledas i stil med: "Med en offentlig aktör avses i denna lag även en sådan juridisk person som ...".

9 §

I paragrafen anges att flera leverantörer får lämna en ansökan tillsammans samt att den tillhandahållande myndigheten inte får ställa upp villkor om att "en sådan grupp" ska ha en bestämd juridisk form.

Det blir problematiskt att använda ordet "flera" eftersom det kan vara så att det bara är två leverantörer som ansöker tillsammans. Det blir också fel att hänvisa till "en sådan grupp", eftersom någon "grupp" inte tidigare har definierats i paragrafen.

Paragrafens första mening kan formuleras så här:

Leverantörer får lämna en ansökan gemensamt. Det får inte ställas upp villkor om att en grupp av leverantörer som ansöker gemensamt måste ha någon viss juridisk form.

Alternativet är att använda sig av den formulering som nu finns i 8 § lagen om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering.

14 §

I paragrafen sägs att om den tillhandahållande myndigheten beslutar att "avbryta ett auktorisationssystem" så ska myndigheten underrätta de leverantörer som har ansökt om att ansluta sig till systemet.

Lagrådet ställer sig frågan, om det är språkligt korrekt att säga att ett system "avbryts". Visserligen används ordet "avbryta" i lagen om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering, men där är det fråga om att "avbryta inrättandet av ett valfrihetssystem" (se 13 § tredje stycket andra meningen i den lagen).

Med tanke på de olika formuleringar som har använts kan det ifrågasättas om det är rätt att säga – som det görs i författningskommentaren – att föreslagna 14 § i sak motsvarar 13 § tredje stycket andra meningen. Saken behöver observeras i det fortsatta beredningsarbetet så att det skapas klarhet kring vad som avses.

18 §

I paragrafen, som innehåller en forumbestämmelse, används uttrycket att en myndighet har ett "hemvist". Enligt Lagrådets uppfattning är det bättre att använda begreppet "säte", jfr 10 kap. 2 § rättegångsbalken.

20 §

Lagtexten har fått en mindre lyckad utformning. Enligt Lagrådets uppfattning vore det bättre att skriva så här:

Bestämmelserna i 16–19 §§ gäller inte när ansökan om rättelse eller talan om skadestånd grundas på ett påstående om att myndigheten har underlåtit att enligt 7 § tillgängliggöra information.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Som Lagrådet uppfattar det behöver man i p. 4 inte ta med orden "om rättelse och skadestånd". De paragrafer som det hänvisas till, dvs. 16 – 19 §§, innehåller ju inga andra bestämmelser än sådana som gäller rättelse eller skadestånd. Jfr Lagrådets förslag till formulering av 20 §.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.